Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

27 830 Materieelprojecten

Nr. 159 BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 oktober 2015

INLEIDING

Hoogwaardige grondgebonden lucht- en raketverdediging is tijdens inzet en missies van de krijgsmacht onmisbaar. De Patriot *Ground Based Air and Missile Defence* wapensystemen zijn ingedeeld bij het Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando (DGLC) van het Commando Landstrijdkrachten (CLAS). Wanneer ingezet dragen ze, 24 uur per dag en zeven dagen per week, bij aan de bescherming van het Nederlandse en het bondgenootschappelijke grondgebied, en beschermen ingezette eenheden tegen zowel luchtaanvallen als aanvallen met ballistische raketten[1]. De relevantie hiervan is opnieuw aangetoond tijdens de recente missie *Active Fence* in Turkije.

Door het verlengen van de levensduur blijft de huidige operationele capaciteit van het wapensysteem Patriot gehandhaafd en structureel betaalbaar. Na de uitvoering van het project is tevens gewaarborgd dat eventuele toekomstige operationele verbeteringen kunnen worden doorgevoerd. Hierdoor kan Nederland twintig jaar langer beschikken over een grondgebonden lucht- en raketverdedigingscapaciteit met lange dracht. Nederland beschikt met de Patriot over een nichecapaciteit, door de Navo aangemerkt als een *Nato critical shortfall* [2]. Door uitvoering van dit project kan Nederland blijven bijdragen aan de *Nato* (*interim-*) *Ballistic Missile Defence*. Het project sluit aan op het levensduurverlengende programma van de Amerikaanse Patriot-systemen.

[1] PATRIOT biedt bescherming tegen *Short Range Ballistic Missiles* (SRBM) met een bereik tot 1.000 km en een beperkt deel van de Medium Range Ballistic Missiles (MRBM) met een bereik van 1000 tot 3.000 km.

[2] P0(2014)0071, interim- Report Defence Planning Capabilities Review, 17 februari 2014.

kst-27830-159
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2015

KWALITATIEVE EN KWANTITATIEVE BEHOEFTE

Het DGLC beschikt over drie Patriot-vuureenheden, een commando-element, een logistiek element en operationele en logistieke reserveapparatuur. Elke vuureenheid bestaat uit onder meer een vuurleidingscentrale, een radarset en zes lanceerstations. Het overkoepelende commando-element beschikt eveneens over een vuurleidingscentrale die als vuurverdelingseenheid wordt ingezet. De operationele en logistieke reserveapparatuur omvatten onder meer een radarset, een vuurleidingscentrale en een onderhoudselement.
Tijdens de uitvoering van dit project worden alle essentiële elementen vervangen of gereviseerd met als oogmerk dat Nederland nog tenminste twintig jaar kan beschikken over deze nichecapaciteit. Dit betreft de radarsets, vuurleidingscentrales, lanceerstations, onderhoudscontainers, wapensysteem specifieke energievoorzieningen en containers van straalverbindingseenheden.

FINANCIELE ASPECTEN

Het financiële investeringsvolume van het totale project wordt geraamd op minder dan € 100 miljoen. Ik verwijs u naar de commercieel vertrouwelijke bijlage[3] voor de geraamde investeringen en exploitatiekosten.

PROJECTORGANISATIE EN -PLANNING

Voor dit project wordt een projectgroep ingericht. De uitvoering van het project staat gepland in de periode van 2017 tot en met 2021. Het DMP-project *«Patriot verlenging levensduur»* is opgenomen in het Materieelprojectenoverzicht (MPO).

PROJECTRISICO'S

Het project omvat deelprojecten die voor het grootste deel vooraf zijn geïdentificeerd en waar weinig alternatieve oplossingen voor bestaan. Meer dan 80% van het projectbudget betreft levensduurverlengend onderhoud aan essentiële elementen die alleen via *Foreign Military Sales* (FMS) bij Amerikaanse leveranciers kunnen worden verworven. Deze sluiten aan op het levensduurverlengende programma van de Amerikaanse Patriot-systemen. Het overige deel bestaat uit de vervanging van wapensysteem-specifieke energievoorzieningen en containers die kenmerkend zijn voor de Nederlandse Patriot. De projectrisico's op de aspecten product, tijd en geld worden als respectievelijk laag, laag en gemiddeld ingeschat. Voorwaarde is dat de verbondenheid met de overige Patriot-gerelateerde projecten wordt gehandhaafd en de aansluiting op het levensduurverlengende programma van de Amerikaanse Patriot-systemen blijft bestaan. Samenvattend wordt het projectrisico ingeschat als gemiddeld.

Product

Patriot is een bestaand systeem waarvan uitsluitend de essentiële elementen worden gemoderniseerd. Het levensduurverlengend onderhoud aan de complexe elementen wordt als meest risicovol ingeschat. Door dit onderhoud te laten uitvoeren door de fabrikant (*Original Equipment Manufacturer*) of de gespecialiseerde onderhoudsorganisatie van de *US Army,* wordt het productrisico sterk gereduceerd. Productrisico's zijn verder beperkt door gebruik te maken van *Commercial*

[3] Ter vertrouwelijke inzage gelegd, alleen voor de leden, bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

of the Shelf (COTS)/ *Military of the Shelf* (MOTS) (deel)producten. Het levensduurverlengende onderhoud aan de Patriot-elementen, containers en energievoorziening heeft geen hoogwaardig innovatief karakter. Het productrisico wordt daarom als laag ingeschat.

Planning

De uitvoering van het project start volgens de planning in 2017 en eindigt in 2021. In de projectplanning is rekening gehouden met de vereiste gereedheidsstatus van de Patriot. Gedurende de uitvoering van het project blijft voldoende materieel beschikbaar om de inzet van twee vuureenheden en een commando element mogelijk te maken en de opleidingsbehoefte te faciliteren. Het risico in tijd wordt daarom als laag ingeschat.

Financiën

Door de toepassing van COTS/MOTS-producten en de aansluiting op het levensduurverlengende programma van de Amerikaanse Patriot, worden de financiële risico's als gemiddeld ingeschat.

OVERIGE CONSEQUENTIES

Personeel en organisatie

Dit project heeft geen personele of organisatorische consequenties.

Relatie met andere projecten

Het project is gerelateerd aan de projecten «Patriot Vervanging COMPATRIOT» en «Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen (DVOW)», omdat de betrokken systemen gekoppeld of geïntegreerd moeten worden op of in het in dit project te verwerven materieel.

Verwervingsstrategie en mogelijkheid tot *sourcing*

Het levensduurverlengend onderhoud aan de Patriot-systemen komt beperkt voor *sourcing* in aanmerking. Meer dan 80% van het projectbudget betreft levensduurverlengend onderhoud en kan alleen via FMS bij Amerikaanse leveranciers worden verworven. Daarnaast is in het verleden met de aanschaf van Patriot en de modificatie naar *Configuration 3* en de *Patriot Advanced Capability 3* door Nederland een *Implementing Agreement* getekend waarin de Amerikaanse overheid eisen heeft gesteld om ongewenste verspreiding van gevoelige technologie te voorkomen. De twee potentiële leveranciers zijn de fabrikant (OEM) en de gespecialiseerde onderhoudsorganisatie van de *US Army*, dat levensduurverlengend onderhoud uitvoert aan de Amerikaanse Patriot-systemen. Alleen de verwerving van de aggregaten komt in aanmerking voor een sourcingsonderzoek.

Internationale en interdepartementale samenwerking

Door gebruikers van het Patriot-wapensysteem wordt al op een aantal vlakken samengewerkt. Om de doeltreffendheid en doelmatigheid van de logistieke ondersteuning te verbeteren, hebben de Verenigde Staten, Duitsland, Griekenland, Spanje en Nederland het Patriot *Weapon System Partnership* (WSP) *Agreement* ingesteld en organisatorisch ondergebracht bij het *Nato Support Agency*. Het *International Engineering Services Program* (IESP) is opgezet om de ontwikkeling van de hard- en software van het Patriot-systeem gezamenlijk te financieren. Binnen dit programma

wordt de software doorontwikkeld, waarbij elke drie tot vijf jaar een nieuwe versie van de software wordt uitgebracht. De kosten van het IESP worden naar rato verdeeld. Ook de ontwikkeling van de *Engineering Change Proposals* die in het project «Patriot verlenging levensduur» worden aangekocht en geïmplementeerd, wordt door het IESP gefinancierd.

Buiten deze samenwerkingsverbanden werkt Nederland op het gebied van Patriot voornamelijk samen met de strategische partner Duitsland. Een samenwerkingsverband voor dit project met Griekenland of Spanje is niet opportuun vanwege respectievelijk de financiële positie en de oudere Patriot-systemen. Voor de uitvoering van het project «Patriot verlenging levensduur» kan voor een groot deel bij het programma van de Verenigde Staten worden aangesloten. Samenwerking met Patriot-gebruikers buiten de Navo is niet aan de orde.

Opleiding en training

Het personeel wordt opgeleid en getraind middels bestaande opleidingen en simulatoren. Voor bijscholing van instructeurs en de aanpassing van lesbundels als gevolg van de invoering van nieuwe componenten en software is in het project een budgetpost opgenomen.

VOORTZETTING VAN HET PROJECT

Hoewel het project de mandateringsgrens van € 100 miljoen niet overschrijdt, ben ik voornemens de Kamer over de voortgang van het project in overeenstemming met het Defensie Materieel Proces te blijven informeren. Gezien de aard van het project ben ik voornemens de B, C en D-fase te combineren. Daarnaast zal de Kamer over dit project worden geïnformeerd via het MPO.

De Minister van Defensie,
J.A. Hennis-Plasschaert